

dite în spectacol. Linia generală a melodramei, „cu multe suspine și plină de crime“, a fost împănată — în scena de la han și în general în toate momentele în care evoluau „hoții“ — cu elemente de violență factice (zvîrcoliri spectaculoase, dezlănțuiri temperamentale, urlete); în unele episoade s-au abordat mijloacele dramei psihologice de interior (ton minor, pauze prelungite); apariția preotului în mijlocul cetei tilhărești a fost, în mod de neînțeles, tratată grotesc, iar ieșirea din grotă a bătrînului Moor a avut tente feerice, de basm pentru copii.

Montarea se sprijină excesiv pe artele ajutătoare: acompaniament muzical (de altfel, foarte expresiv, în aranjamentul Marthei Kessler), efecte de lumină, mișcare, gruparea personajelor — evident elaborată și de aceea artificială și ostentativă. Aceasta a determinat apariția în prim-plan a efectelor „teatrale“, în timp ce personajele, ideile, problematica au fost lăsate în umbră.

Cunoscut ca unul dintre bunii scenografi; apreciat pentru deosebitul simț al culorii și pentru fantezia sa plastică, Mircea Marosin a conceput pentru acest spectacol un decor sărac, neutru. Cele două panouri înalte, identice, pe o față cu multe aplice-luminări, pentru a marca interiorul castelului, pe cealaltă sugestia unor trunchiuri de copaci cu cîte o creangă simbolică — codrii Boemiei! — s-au dovedit insuficiente pentru realizarea atmosferei specifice, pentru schițarea unui cadru adecvat.

Inconveniențele concepției regizorale s-au răsfrînt și în interpretare. Lipsit de omogenitate, spectacolul nu oferă o imagine unitară a piesei, cu tumultuoasele și variatele ei tipuri. Galeria de personaje a oscilat între interpretări amatoresc (preotul), schițe superficiale (ceata de tilhari), și cîteva întruchipări judicioase. Încredințarea rolului Karl Moor unui

actor tînăr, ce anunța din Institut aptitudini pentru roluri de largă respirație nu a dezamăgit. Talentul lui Alexandru Repan s-a afirmat în momentele destinate să sublinieze tineretea agresivă, măriniția sufletului revoltat, pasiunea libertății. Actorul a izbutit să acopere cu reală emoție și sinceritate laturile mai dificile ale personajului în registrul meditației, al melancoliei. O compoziție interesantă, deosebită însă ca manieră de toate celelalte, realizează Ion Omescu în rolul Franz Moor. Cu excepția unor atitudini și gesturi forțate (poate indicate de regizor), actorul a adus în scenă cunoscutele-i calități de inteligență și eleganță stilistică în portretizarea omului cu inimă de piatră, cu spiritul secătuț și glacial, a cărui vervă seamănă cu „înepătura scorpionului“. Sanda Maria-Dandu (Amalia), cu unele rețineri în comportament — consecință tot a îndrumării regizorale — a avut personalitate, gingășie feminină, fior poetic, iar în final, actrița a evidențiat tragismul episodului cu discreție și simplitate expresivă. Rolul lui Spiegelberg, capital în piesă, a fost denaturat de George Bănică, care l-a jucat într-o permanentă agitație, cu prisos de energie și violență în gest și replică.

Tratarea modernă a clasicilor preocupă astăzi pe mulți creatori, și este firesc ca în acest sens să existe experiențe fundamentale diferite, după cum e firesc să apară reușite și eșecuri. Actuala montare a *Hoților* ne-a convins încă o dată că, atunci cînd regizorul se îndreaptă despotice spre căutarea în primul rînd a unei forme cu orice preț moderne — neglijînd fondul de idei și de sensuri al textului — se primejduiește însăși ideea valorificării patrimoniului clasic.

Valeria Ducea

TEATRUL ȚÂNDĂRICĂ! TREI NOI SPECTACOLE

În prima jumătate a acestei stagiuni, afișele Teatrului „Țândărică“ au anunțat trei spectacole noi: *Ileana Sînziana*, de Al. Popovici și Viniciu Gafița, *Pașucia* de Camil Petrescu și *Urăjitorul din Oz* de L. Frank Baum, în adaptarea lui Iordan Chimet.

Ileana Sînziana, în versiunea lui Al. Popovici și V. Gafița, e fata Împăratului Verde; asemeni fetei mai mici a regelui Lear, asemeni printesei din basmul „Sa rea în bucate“, e alungată de la curtea tatălui ei pentru că nu știe sau nu vrea să-și descrie dragostea filială prin vorbe

urmărind
premierele

Scena nunții din „Ileana Sinziana“ de
Viniciu Gafița și Alecu Popovici

meșteșugite. Surorile moștenesc împărăția, iar ea e nevoită să pribegască. Dreptatea însă se va face în cele din urmă, după o luptă crâncenă între Cavalerul de Fier și Prințul Vlad. Prințul Vlad o va lua de nevastă, iar la praznicul de nuntă Verde Împărat va căpăta numai bucate gătite cu zahăr și miere. Atunci se va căi de nedreptatea făcută celei care-i spusese că-l iubește ca... sarea în bucate.

Povestea nu e nouă. E un basm, alcătuit, de doi autori culți, din elementele tradiționale ale basmului românesc. Regăsim aici aceeași lume, același pământ și aceiași eroi ca în toate basmele noastre. Și aceeași eternă luptă între principiul binelui și cel al răului.

În spectacol, virtuțile textului au fost amplificate. Regizoarea Margareta Niculescu, cu știința și experiența ei, a desfăcut fiecare cută a vorbelor și intențiilor, păstrând, în echilibru permanent stabil, balanța între fantezie și măsură. Naratiunea s-a desfășurat clară, deși pe două planuri: cel al închipuirii și, al doilea, foarte concret — în realitate. A fost fără îndoială și meritul decorului (Mioara Bucecu) — simplu, funcțional și foarte frumos. Mai puțin izbutită mi s-a părut muzica (Mircea Chiriac); deși cu rol important în acest spectacol, e prea ilustrativă.

O sarcină deosebit de grea i-a revenit regizorului Ștefan Lenkisch care a montat *Urăzătorul din Oz*. Căci ce poate

Scenă din „Vrăjitorul din Oz” de L. Frank Baum

fi mai nedrept decât competiția cu o amintire? Spectatorii obișnuiți ai teatrului „Tândărică” n-au văzut desigur filmul cu același titlu, cei maturi însă nu l-au uitat. Dar chiar și aceștia au putut regăsi cu plăcere una din poveștile dragi din copilărie.

În *Vrăjitorul din Oz* este atîta risipă de fantastic și imaginație, cît cadrul obișnuit al unei scene păpușărești cu greu poate cuprinde. Recunoscînd deschis că teatrul este o „convenție”, aducînd păpușarii îmbrăcați în costume cenușii pe scenă, să minuiască marionetele la vedere, — regizorul a lărgit acest cadru și a ferit totodată spectacolul de ceea ce ar fi putut părea prea căutat sau artificial.

În decorul luminos și sugestiv al lui Ștefan Hablinski eroii evoluează nestîngheriți, marionetele obișnuite amestecîndu-se cu cele de mărime omenească.

Mioara Buescu a imaginat personajele de „mărime omenească” foarte asemănătoare păpușilor, ceea ce a ușurat mult sarcina actorilor R. Zola (Sperie-Ciori), Antiona Papazicopol (Omul de Tinichea), Elvira Chladek (Leul); aceștia nu au fost nevoiți să pășească într-un domeniu al artei interpretative pentru care erau insuficient pregătiți, ci au folosit mijloacele de expresie proprii păpușarilor. Se înțelege că li s-a solicitat un surplus de efort, căci în loc să minuiască marionetele au apărut ei înșiși în scenă. La reușita lor a contribuit mișcarea studiată a Verei Proca. Aproape la fel de buni au fost Cecilia Atanasiu (Vrăjitoarea cea rea) și Petrică Vasiliu în rolul Vrăjitorului din Oz, poate cel mai dificil din toate, căci a fost un rol de „om”. Trebuie neapărat amintită și muzica lui Pascal Ben-toiu, unul dintre elementele cele mai artistice ale spectacolului.

Mai puțin inspirat pusă în scenă e *Papuciada* lui Camil Petrescu (regia Nicolae Massim): textul de incontestabilă valoare literară, „teatral” la lectură cerea pentru transpunerea scenică un efort, poate, mai susținut. De vină sînt poate și decorurile (Ion Truică), ce se schimbă greoi și monoton. În realizarea păpușilor rcîntîlim însă cu bucurie stilul Ellei Conovici (creatoarea păpușilor din *Ileana Sînziana*), a cărei semnătură, ca un fel de „marcă a fabricii”, garantează de ani de zile nivelul artistic al celor mai bune spectacole de la „Tândărică”.

În acest teatru din București, înființat pentru cei mici, dar apreciat și de cei mari, fiecare nou spectacol — fie că se va bucura de succes pe scară mondială, fie că va fi modest apreciat — își îndeplinește funcția educativă. Nu numai pentru că spectatorului minor i se repetă o dată în plus ce e bine și ce e rău, ci, mai ales, pentru că i se va explica pe înțelesul lui ce înseamnă arta, bunul-gust și frumosul. Și pentru că va veni în contact intim cu munca unui colectiv entuziast în care fiecare membru, de la păpușar la tehnician, își aduce cu conștiinciozitate aportul.

Dana Crivăț